

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут іноземних мов

Кафедра французької філології

силабус навчальної дисципліни

КОРПУСНА ЛІНГВІСТИКА

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Французька мова і література, англійська мова, переклад»

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.055 Романські мови та літератури
(переклад включно), перша - французька

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Корпусна лінгвістика
Викладач (-і)	Білас Андрій Андрійович
Контактний телефон викладача	0957040089
Е-mail викладача	bilas.andriy@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	щовівторка, о 15.00 год., ауд. 821 або на платформі zoom за лінком: https://zoom.us/j/2723886639?pwd=RIprQ0xiclFvcnZabUjBd3doWmh2dz09
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є система сучасних прагмалінгвістичних знань про теоретичні основи і практичні механізми створення та експлуатації мовних корпусів. Опис, пояснення та дослідження сутності, структури та особливостей функціонування мовлення, з акцентуацією на лексиці та лексичній граматиці і спеціальні методи та прийоми, що базуються на цифрових (корпусних) технологіях у сучасній філології та лінгвістиці.</p> <p>Зміст:</p> <p>Предмет, завдання, методи, термінологічний апарат корпусної лінгвістики; комп'ютерний інструментарій корпусної лінгвістики; основні типи існуючих корпусів; способи та методики укладання корпусів; навички роботи із програмними засобами й інформаційними ресурсами корпусної лінгвістики; робота з корпусними базами даних в лінгвістичних дослідженнях.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета: Формування загальних та фахових компетентностей для виконання професійних завдань та обов'язків науково-дослідницького та інноваційного характеру в галузі корпусної лінгвістики: забезпечення студентів, які вивчають французьку мову як основну іноземну, знаннями теоретичних основ корпусної лінгвістики в рамках емпіричного підходу до вивчення мови, з концепціями корпусної лінгвістики та формування навичок роботи з корпусами, що уможливить формування у студентів умінь, необхідних для використання корпусних технологій для проведення наукових лінгвістичних досліджень в межах доказової лінгвістики.</p> <p>Цілі: підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні задачі і проблеми, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог, у діяльності, пов'язаній з корпусним аналізом письмових та усних текстів різних жанрів і стилів, організацією успішної комунікації різними мовами: розширення знань студентів із загального до професійного рівня зі сучасним станом дослідження проблем корпусної лінгвістики та з основними етапами розвитку корпусної лінгвістики; розвиток навичок практичного підходу до методичних та теоретичних положень робіт закордонних та вітчизняних дослідників корпусної лінгвістики; розвиток у студентів здатності робити самостійні висновки з спостережень за процесом аналізу лінгвістичного матеріалу за корпусами; ознайомлення з основними особливостями корпусної лінгвістики, а також розвиток навичок корпусного аналізу; ознайомлення студентів із програмними засобами й інформаційними ресурсами корпусної лінгвістики, із основні типами існуючих корпусів; формування практичних вмінь роботи з корпусними базами даних в лінгвістичних дослідженнях, які зможуть застосуватися в професійній діяльності сучасного мовознавця та з метою навчання і вивчення іноземної мови.</p>	

4. Програмні компетентності

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК2. Здатність бути критичним і самокритичним
- ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.
- ЗК 6. Здатність спілкуватися двома іноземними мовами.
- ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.
- ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

- ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
- ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань;
- ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

7. Програмні результати навчання

- ПРН 3. Застосовувати сучасні методики та інноваційні технології для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукового дослідження в конкретній філологічній галузі.
- ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.
- ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).
- ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.
- ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 год.
практичні заняття	18 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс	Обов'язкова /
---------	---------------	------	---------------

		(рік навчання)	вибіркова	
I-й	035 Філологія	I-й	вибіркова	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		Кількість год		
		Лекція	Практичне заняття	сам. роб.
Тема 1. Сутність, предмет і завдання корпусної лінгвістики.		2		5
Тема 2. Типологія корпусів у сучасній лінгвістиці.		2	2	5
Тема 3. Глосарій базових термінів корпусної лінгвістики.		2		5
Тема 4. Визначення та підхід корпусної лінгвістики. Дослідження корпусів.		2		5
Тема 5. Застосування корпусної лінгвістики.		2	2	5
Тема 6. Структура корпусу та анотації		2	2	5
Тема 7. Дослідження корпусу. Специфічність і частотність.			2	5
Тема 8. Від аналізу корпусів до практичної діяльності. Алгоритм практичних дій.			2	5
Тема 9. Колокації та аналіз ключових слів та основні методи корпусної лінгвістики.			2	5
Тема 10. Інструментарій і методи використання корпусу Anatext			2	5
Тема 11. Інструментарій і методи використання корпусу CLAPI.			2	5
Тема 12. Інструментарій і методи використання корпусу Scientext (<i>corpus du français</i>) : https://corpora.aiakide.net/scientext20/			2	5
Загалом		12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. По закінченні курсу студенти отримують залік на підставі оцінок, отриманих на практичних заняттях. Система контролю знань студентів здійснюється через: поточний контроль – (1) усне опитування, (2) перевірка лабораторних робіт.			
Вимоги до письмових робіт	Передбачене виконання наукових (лабораторних) досліджень з питань використання різних корпусних ресурсів у межах самостійної роботи студентів. Перелік питань, які виносяться на підсумковий контроль: 1. La linguistique de corpus, qu'est-ce que c'est ? 2. La linguistique de corpus, à quoi ça sert ? 3. Exemples de corpus 4. Questions juridiques et éthiques 5. Définition et approche de la linguistique de corpus 6. Les principaux types de corpus			

	<ul style="list-style-type: none"> 7. Comment explorer les corpus ? 8. Concordances dans les corpus 9. Fréquence, qualitatif et quantitatif 10. Applications de la linguistique de corpus 11. Lexicologie, lexicographie, terminologie 12. Traduction 13. Traitement Automatique des Langues 14. Utilisation en didactique des langues 15. Constitution de corpus et annotations 16. Critères de sélection et métadonnées 17. Constitution de corpus 18. Transcription et annotation 19. Partitionner un corpus 20. Introduction à XML 21. Exploration de corpus 22. Spécificité et fréquence 23. Co-occurrences 24. Segments répétés, n-grams, motifs 25. Des corpus aux activités 26. Des corpus aux activités 27. Littéracie avancée 28. Construire un texte lacunaire
Практичні заняття	На кожному занятті студенти мають змогу практикувати навички роботи з корпусним матеріалом на основі ресурсів Frantext, CLAPI, Anatext та інших технологій. Оцінки за відповіді на практичних заняттях та виконання лабораторних робіт є індикатором динаміки прогресу студентів у їх опануванні навичок роботи з лінгвістичними корпусами.
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік, тестове завдання.
7. Політика курсу	
<p>Курс читається французькою та українською мовами.</p> <p>Максимальна сума балів, яка присвоюється студентові/студентці за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань (70) та підсумкового контролю (30).</p> <p>При виставленні заліку (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час аудиторних занять, при виконанні індивідуальних письмових завдань, а також бали за тематичні контрольні роботи. Не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, а також списування та плагіат при виконанні письмових завдань. Студенти мають право відпрацювати пропущені практичні заняття у письмовій формі.</p> <p>Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим виконанням трьох письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf.</p>	

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, UdeMy, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>.

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти залік за відомістю № 2.

На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні індивідуальних письмових робіт.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати фідбек щодо якості викладання дисципліни <https://forms.gle/tNVZEkRtJ6sQyAAR9>.

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за покликанням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагиату/>.

Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за покликанням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>.

8. Рекомендована література

Основна:

1. Introduction à la linguistique de corpus. Université Grenoble-Alpes. <https://www.fun-mooc.fr/fr/cours/introduction-a-la-linguistique-de-corpus/>.
2. Вступ до корпусної лінгвістики: навчальний посібник / В. В. Жуковська – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 142 с.

Допоміжна:

1. CORPUS. Revue. <https://journals.openedition.org/corpus/?lang=fr>.
2. Мейзерська І. В. Корпусний підхід у сучасній лінгвістиці: перспективи і можливості застосування. Науковий вісник кафедри Юнеско. Серія : Філологія. Педагогіка. Психологія. – К. : КНЛУ, 2014. – Вип. 28. – С. 53–58.
3. Романюк С., Трофімчук В., КОРПУСНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗВО. Інноватика у вихованні. Випуск 13.Том 1. 2021. <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iu/article/view/332>
4. Бобер Н. КОРПУСНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗВО. Актуальні питання іноземної філології. № 8. 2018. <https://apiph.vnu.edu.ua/index.php/apiph/article/view/222/215>
5. Charaudeau, P. (2009). Dis-moi quel est ton corpus, je te dirai quelle est ta problématique. Corpus, (8), 37-66.

6. Rastier, F. (2004). Enjeux épistémologiques de la linguistique de corpus. Texto ! [en ligne], juin 2004. Rubrique Dits et inédits. Disponible sur : http://www.revue-texto.net/Inedits/Rastier/Rastier_Enjeux.html
  7. Williams G. (éd.) (2005). La linguistique de corpus . Rennes : Presses Universitaires de Rennes.
  8. Caron P., Defiolle R., Lay M.-H. (sous la dir. de) (2019) L'enjeu des métadonnées dans les corpus textuels, Presses Universitaires de Rennes
  9. Hanks, P. (2004). Corpus pattern analysis. In Euralex Proceedings (Vol. 1, pp. 87-98). http://www.euralex.org/elx_proceedings/Euralex2004/009_2004_V1_Patrick%20HANKS_Corpus%20pattern%20analysis.
  10. Née, É. (ed.) (2017). Méthodes et outils informatiques pour l'analyse des discours. Rennes : Presses universitaires de Rennes.
  11. Bénédicte Pincemin. Concordances et concordanciers : de l'art du bon KWAC. XVIIe colloque d'Albi Lagages et signification - Corpus en Lettres et Sciences sociales : des documents numériques à l'interprétation, Jul 2006, Albi, France. pp.33-42. <https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-00356008> Téléchargeable à : <https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-00356008/document>
  12. Poudat, C., & Landragin, F. (2017). Explorer un corpus textuel: Méthodes-pratiques-outils. Louvain-la-neuve : De Boeck Supérieur.
- Корпусні ресурси:
1. FRANTEXT <http://www.frantext.fr>
  2. AnaText. <http://phraseotext.univ-grenoble-alpes.fr/anaText/>
  3. ORTOLANG (Outils et ressources pour un traitement optimisé de la langue) <https://www.ortolang.fr>
  4. TCOF (Traitement de corpus oraux en français) <http://cnrtl.fr/corpus/tcof/>
  5. CLAPI (Corpus de langues parlées en interaction) <http://clapi.ish-lyon.cnrs.fr/>
  6. CFPP2000 (Corpus de français parlé parisien des années 2000) <http://cfpp2000.univ-paris3.fr/>
  7. CFPQ (Corpus de français parlé au Québec) <https://applis.flsh.usherbrooke.ca/cfpq/>
  8. CFPB (Corpus de français parlé à Bruxelles) <http://cfpp2000.univ-paris3.fr/cfpb.html>
  - 9.

Викладач: Білас А.А., доцент кафедри французької філології